

Bula pape sv. Pija V. *Quo primum tempore*, kojom se uvodi novo izdanje Rimskoga misala kao što je odredio Tridentski sabor, stoji na početku svakoga izdanja misala izdanoga prije reforme Pavla VI.

Proglašavajući svoje izdanje obvezatnim, sv. Pio V. je onima koji to žele dopustio zadržati vlastite obrede pod uvjetom da su stariji od 200 godina; ovom sigurnosnom mjerom htjelo se isključiti sve natruhe novijih protestantskih krivovjerja. I sâm je sveti papa, kao redovnik-dominikanac, slavio privatne Mise po vlastitome, dominikanskom obredu. Pavao VI. nije dopustio takvo razlikovanje te je svoj novi misal proglasio obvezatnim za sve; čak je i ambrozijanski obred reformiran analogno rimskome.

Tekst bule sv. Pija V. *Quo primum tempore* je slojevit, sadrži i naredbe i dopuštenja, čak izričito svima daje »indult« za slavljenje Mise po ovome misalu. Između ostaloga, trajno jamči svim svećenicima da se smiju pridržavati ovoga obreda bez ikakvih skrupula u savjesti ili bojazni pred crkvenom kaznom. Na više mjesta ističe trajnost i nepromjenjivost ove uredbe (*statutum*) ali i dopuštenja (*indultum*).

PIO, RIMSKI BISKUP

sluga slugu Božjih

na trajan spomen

Otkada smo podignuti na vrhunac apostolske službe, rado smo usmjerili svoj um i snagu te upravili sve misli na ono što je potrebno da se crkveno bogoslužje očuva čistim; te smo nastojali to prirediti i ostvariti uz Božju pomoć, uloživši sve moguće napore.

Budući da Nam je, među inim odredbama svetoga Tridentskog sabora, bilo naloženo pregledati i izdati svete knjige: katekizam, misal i brevijar; pošto je već, uz Božju pomoć, objavljen katekizam za pouku puka, te je brevijar pročišćen za iskazivanje dužne hvale Bogu, sada se pokazalo nužnim — kako bi misal u svemu odgovarao brevijaru, što je dolično i prikladno (jer posve dolikuje da, kao što u Božjoj Crkvi postoji jedan način moljenja psalama, tako bude i jedan obred slavljenja Mise) — da se što prije pobrinemo oko onoga što je još na ovome području preostalo, to jest, o izdavanju Misala.

Zbog toga smo odlučili povjeriti ovaj zadatak probranim učenim ljudima; a oni su, marljivo sve usporedivši s drevnim rukopisima Naše vaticanske knjižnice, kao i s drugim, odasvud nabavljenim, popravljenim i neiskvarenim kodeksima, te posluživši se spisima starih i pouzdanih pisaca koji su Nam ostavili uspomenu o svetoj ustanovi ovih obreda, ponovno vratili Misal na izvorno pravilo i obred svetih Otaca.

Pročistivši taj Misal i odobrivši ga nakon zreloga promišljanja, kako bi se svi okoristili plodovima ovoga posla koji smo naredili i na koji smo prionuli, zapovijedili smo da se što prije tiska u Rimu i da se tako izda, da bi svećenici znali kojim se molitvama moraju služiti i koje obrede i ceremonije u slavljenju Mise trebaju ubuduće obdržavati.

A da bi svi na svakome mjestu prihvatili i obdržavali ono što im predaje presveta Rimaska Crkva, majka i učiteljica drugih crkvi, i da se trajno u budućnosti u svim patrijarhalnim, katedralnim, kolegijalnim, župnim, svjetovnim ili samostanskim crkvama i kapelama bilo kojega muškoga, pa i vojničkoga, ili ženskoga reda, kao i u onima bez dušobrižništva, u svim krajevima kršćanskoga svijeta, u kojima se običava ili mora slaviti konventualna Misa glasno s korom ili potihom po obredu Rimske Crkve, ne bi [Misa] pjevala ili recitirala drukčije osim u skladu s Misalom koji smo izdali — makar te Crkve bile na neki način izuzete i povlaštene dopuštenjem Apostolske Stolice, svojim običajem, privilegijem, ili čak zakletvom, uz apostolsko odobrenje ili nekim drugim povlasticama; osim ako se od prve uredbe ili običaja, odobrenoga od Apostolske Stolice, u tim Crkvama slavi na taj način Misa neprekinuto više od dvije stotine godina: njima takvu spomenutu uredbu ili običaj nipošto ne zabranjujemo; no ako bi im se ovaj Misal koji sada izdajemo više sviđao, uz suglasnost biskupa ili prelata ili cijeloga kapitula, dozvoljavamo im da po njemu služe Mise bez ikakvih drugih zaprijetaka — svim ostalim gore navedenim Crkvama zapovijedamo i određujemo, snagom ove naše konstitucije koja će trajno vrijediti, da im je zabranjena uporaba njihovih Misala i da se oni sasvim i posvema odbacuju, te da se ovome Misalu koji smo netom izdali nikada ništa ne dodaje, oduzima ili mijenja, pod prijetnjom kazne naše srdžbe.

Zapovijedamo i snagom svete poslušnosti naređujemo svima napose i pojedinim patrijarhima i upraviteljima gore spomenutih crkvi, kao i drugim osobama urešenima bilo kojim crkvenim dostojanstvom, pa bili to i kardinali Svete Rimske Crkve ili imali neki drugi stalež ili odličje, da ubuduće posve izostave i sasvim odbace sve druge uredbe i obrede iz ostalih Misala, koliko god bili stari i premda ih se dosad običavalo pridržavati, te da pjevaju i čitaju Misu prema obredu, načinu i propisu koji sada predajemo ovim Misalom; i neka se ne usude u slavljenju Mise dodati ili recitirati drukčije ceremonije ili molitve od onih koje se nalaze u ovome Misalu.

Također im trajno dopuštamo i odobravamo apostolskom vlašću i snagom ove odredbe da odsada potpuno slijede ovaj Misal kod pjevanja ili recitiranja Mise u kojim god Crkvama, bez ikakvih skrupula u savjesti i bez upadanja u bilo kakve kazne, osude i zabrane, te da se njime mogu i smiju slobodno i zakonito služiti.

Jednako tako određujemo i izjavljujemo da se poglavari, upravitelji, kanonici, kapelani i drugi svećenici bilo kojega naslova, svjetovni ili redovnički kojega god reda, ne obvezuju slaviti Misu drukčije nego smo to odredili; i da se nitko ne tjera ili primorava zamijeniti ovaj Misal; i da se ovo Naše pismo ni u koje vrijeme ne smije opozvati ili preinačiti, nego da zauvijek čvrsto i valjano ostane na snazi — bez obzira na prethodne apostolske konstitucije i uredbe te opće i posebne konstitucije i uredbe donesene na pokrajinskim i sinodalnim saborima, i bez obzira na bilo kakve protivne odredbe i navade utemeljene na običaju spomenutih crkvi ili na trajnome propisu od pamtivijeka, osim ako je stariji od dvije stotine godina.

Želimo, nadalje, i ovom istom vlašću određujemo da poslije izdavanja ove Naše konstitucije i Misala, svećenici koji se nalaze u Rimskoj Kuriji budu obvezani po njemu pjevati ili čitati Misu nakon mjesec dana; oni koji se nalaze do planina [južno od Alpi] nakon tri mjeseca; a koji stanuju preko planina nakon šest mjeseci, ili čim kod njih ovaj Misal bude u prodaji.

A da bi se ovaj Misal po svemu svijetu očuvao neiskvarenim i čistim od omaški i pogrješaka, apostolskom vlašću i snagom ove odredbe naređujemo svim tiskarima koji se nalaze u neizravnoj ili izravnoj podložnosti Našoj vlasti i vlasti Svete Rimske Crkve pod prijetnjom oduzimanja knjiga i globe od stotinu zlatnih dukata koja se samim prekršajem mora uplatiti Apostolskoj riznici, a ostalim [tiskarima] u bilo kojemu dijelu svijeta pod prijetnjom unaprijed izrečenoga izopćenja i drugih kazni koje dosudimo, da se ni na koji način ne usude ili drznu — bez Našega dopuštenja ili bez posebnoga dopuštenja apostolskoga izaslanika kojega ćemo u tu svrhu postaviti u njihovoj zemlji, ili dok ne prime od istoga tog izaslanika primjerak Misala kao uzorak prema kojemu će trebati tiskati druge primjerke, a koji je uspoređen s tipskim izdanjem Misala tiskanim u Rimu te je sasvim sigurno utvrđeno da mu posve odgovara i da se uopće ni u čemu ne razlikuje — niti ga tiskati, niti prodavati, niti na bilo koji način preuzimati.

No budući da bi bilo teško proširiti ovo pismo po svim mjestima kršćanskoga svijeta i istodobno ga svima obznaniti, naređujemo da se objavi i izvjesi pri Bazilici Prvaka Apostolskoga, Apostolskoj Pisarni i na oglasnome stupu na Campo de' Fiori; te da se primjercima ovoga pisma, također tiskanima, te potpisanima rukom nekoga javnog bilježnika i ovjerenima pečatom osobe koja obnaša crkveno dostojanstvo, iskaže u svim narodima i mjestima jednako takvo nesumnjivo povjerenje koje bi se iskazalo i ovome pismu kad bi se pokazalo ili obznanilo.

Neka, dakle, nikome od ljudi ne bude dopušteno povrijediti ovu obznanu Našega odobrenja, odredbe, uredbe, zapovijedi, naredbe, dozvole, dopuštenja, izjave, volje, odluke i zabrane, niti joj se nerazboritom drskošću suprotstaviti. A ako bi se netko drznuo to pokušati, neka znade da će upasti u srdžbu Svemogućega Boga i blaženih Apostola njegovih Petra i Pavla!

Dano u Rimu, godine od Utjelovljenja Gospodnjega 1570., dan prije srpanjskih ida (14. 7.), pete godine Našega pontifikata.